

Marius-Corneliu Marinaș
Daniela Livia Trașcă
Alexandra Frățilă

Microeconomia
explicată pe înțelesul studenților
Ediția a doua

Colecția
Teorie economică

Editura ASE
București
2023

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2023, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARINAȘ, MARIUS

Microeconomia explicată pe înțelesul studenților / Marius-Corneliu

Marinaș, Daniela Livia Trașcă, Alexandra Frățilă. - Ed. a 2-a. - București :

Editura ASE, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-34-0486-3

I. Trașcă, Daniela Livia

II. Frățilă, Alexandra

330

Editura ASE

Redactor: Livia Radu

Tehnoredactor: Emilia Velcu

Coperta: Violeta Rogojan

Autorul își asumă întreaga responsabilitate pentru: ideile exprimate, corectitudinea științifică, originalitatea materialului și sursele bibliografice menționate.

CUPRINS

Introducere	
De ce este important să studiați Disciplina Microeconomie?	7
Capitolul 1	
Introducere în economie. Principiile economiei. Metodologia analizei microeconomice	9
1.1 Principiile economiei	10
1.2 Metodologia analizei microeconomice	11
1.2.1 Modificarea unei variabile economice (X)	12
1.2.1.1 Analiza marginală și medie a variabilelor economice	13
1.2.2 Reprezentarea grafică a unei relații de dependență dintre variabile	14
Capitolul 2	
Costul de oportunitate și frontiera posibilităților de producție.....	18
2.1 Costul de oportunitate în cazul consumatorilor și prețurile relative	18
2.2 Costul de oportunitate în cazul producătorilor.....	19
2.3 Frontiera posibilităților de producție.....	20
Capitolul 3	
Alegerea consumatorului.....	31
3.1 Preferințele consumatorilor și utilitatea economică.....	31
3.2 Constrângerea bugetară a consumatorului	33
3.3 Echilibrul consumatorului.....	37
Capitolul 4	
Alegerea producătorului	45
4.1 Analiza alegerii producătorului pe termen scurt.....	45
4.1.1 Productivitatea marginală a muncii	46
4.1.2 Productivitatea medie a muncii.....	47
4.1.3 Analiza costurilor de producție pe termen scurt	48
4.1.3.1 Costurile explicite și costurile implicite.....	48
4.1.3.2 Costurile totale, fixe și variabile de producție	49
4.1.3.3 Costurile medii de producție	50
4.1.3.4 Costul marginal (C _{mg})	51
4.1.3.5 Comportamentul firmei pe termen scurt – pragul de rentabilitate și pragul părăsirii pieței.....	52
4.2 Analiza alegerii producătorului pe termen lung.....	54
4.2.1 Productivitatea și costurile pe termen lung.....	54
4.2.2 Identificarea randamentelor de scară pe baza unei funcții de producție de tip Cobb-Douglas.....	56
Capitolul 5	
Cererea.....	66
5.1 Legea generală a cererii	66
5.2 Condițiile/factorii de influență ai cererii.....	68
5.3 Tipurile de elasticitate a cererii.....	72
5.3.1 Elasticitatea cererii în funcție de venitul consumatorilor	72
5.3.2 Elasticitatea cererii pentru un bun în funcție de prețul altor bunuri (elasticitatea încrucișată a cererii)	73

5.3.3 Elasticitatea cererii pentru un bun în funcție de prețul bunului respectiv	73
5.3.3.1 Formele de elasticitate a cererii în funcție de preț	75
5.3.3.2 Elasticitatea cererii în funcție de preț conform funcției cererii.....	77
5.3.3.3 Factorii care influențează elasticitatea cererii în funcție de preț.....	78
5.3.3.4 Importanța economică a elasticității cererii în funcție de preț. Impactul asupra venitului încasat de către producători	79
Capitolul 6	
Oferta	94
6.1 Legea generală a ofertei	94
6.2 Condițiile/factorii de influență ai ofertei.....	96
6.3 Elasticitatea ofertei în funcție de preț	99
6.3.1 Formele de elasticitate a cererii în funcție de preț.....	100
6.3.2 Elasticitatea ofertei în funcție de preț conform funcției ofertei.....	101
6.3.3 Factorii care influențează elasticitatea ofertei în funcție de preț	102
Capitolul 7	
Echilibrul pieței (perfect) concurențiale	109
7.1 Surplusul consumatorului	109
7.2 Surplusul producătorului.....	110
7.3 Echilibrul pieței (perfect) concurențiale	112
7.4 Dezechilibrele pieței (perfect) concurențiale	113
7.5 Modificarea echilibrului pieței (perfect) concurențiale.....	115
7.6 Efecte ale intervenției statului pe o piață (perfect) concurențială	117
7.6.1 Guvernul stabilește prețuri maxime	118
7.6.2 Guvernul stabilește prețuri minime.....	119
7.6.3 Guvernul stabilește taxe indirecte (accize)	121
Capitolul 8	
Analiza tipurilor de piețe.....	134
8.1 Condiții care se aplică unei firme indiferent de tipul de piață pe care acționează	134
8.2 Piața cu concurență perfectă	137
8.2.1 Trăsături ale pieței cu concurență perfectă	137
8.2.2 Echilibrul pe termen scurt și pe termen lung al unei firme care acționează pe o piață cu concurență perfectă	139
8.3 Piața de monopol.....	140
8.3.1 Bariere de intrare pe piața de monopol.....	141
8.3.2 Relația dintre P și V_{mg} în cazul unei firme care deține monopol.....	141
8.3.3 Determinarea puterii de monopol a unei firme.....	142
8.3.4 Condiția de echilibru pentru o firmă care deține monopol	143
8.3.5 Discriminarea prin preț practică de monopol	144
8.4 Piața cu concurență monopolistică.....	147
8.4.1 Trăsăturile pieței cu concurență monopolistică	147
8.5 Piața de oligopol	148
8.5.1 Trăsăturile pieței de oligopol.....	149
8.5.2 Modele de analiză a oligopolului.....	149
Bibliografie.....	165

De ce este important să studiați Disciplina Microeconomie?

Deși este posibil să nu fi citit niciodată un studiu sau un articol cu conținut economic, studenții iau în fiecare zi decizii economice. Atunci când ați decis să deveniți studenți la ASE ați realizat o analiză cost-beneficiu a variantelor pe care le-ați avut în privința educației superioare și a carierei profesionale. De asemenea, voi adoptați decizii de consum în fiecare zi, alocând banii primiți de la părinți pentru a vă satisface anumite nevoi, ținând cont, printre altele, de preferințe, de variantele de consum, de prețurile bunurilor pe care intenționați să le achiziționați sau de prețurile unor bunuri substituibile sau complementare cu acestea. Așadar, sunteți actori economici și luați decizii economice, chiar dacă nu ați conștientizat lucrul acesta până acum. Dumneavoastră interacționați cu alți agenți economici, precum producători, stat sau bănci, sunteți influențați de deciziile acestora, dar, la rândul vostru, puteți influența comportamentul economic al acestora. Această disciplină vă oferă un set de instrumente care vă vor permite să înțelegeți contextul economic în care acționați și să anticipați efectul anumitor măsuri/decizii luate pe diferite piețe. Gradul dumneavoastră de educație economică va crește și veți fi capabili să evitați capcana unor mesaje economice incomplete sau populiste. De exemplu, veți ști că decizia guvernului de a plafona prețul chiriilor nu vă avantajează, deși mesajul transmis de autorități era altul, ci vă va reduce semnificativ capacitatea de a găsi o locuință pentru închiriere.

Opțiunea primei ediții a acestui curs a fost realizarea unui material de studiu atractiv pentru studenți, care să conțină foarte multe exemple, explicații, probleme rezolvate și cerințe propuse pentru a vă forma un mod economic de gândire. Ediția a doua vine în completarea primei ediții prin realizarea unui îndreptar la fiecare exercițiu propus pentru aprofundarea materiei, astfel încât să puteți ajunge la rezolvarea a cel puțin 80% din cerința formulată, ținând cont de sfaturile și pașii de urmat descriși. Am extras din cadrul tematicii disciplinei de microeconomie aspectele care sunt cele mai practice pentru statutul dumneavoastră de student și pentru cel de viitor angajat sau de întreprinzător. Am explicat de la bun început modalitatea logică în care formulele pot fi deduse și aplicate în funcție de context, mai ales că aveți o înclinație moștenită din liceu de a memora „pe de rost” formulele de calcul. Microeconomia nu înseamnă nici matematică și nici geometrie, dar vom recurge la noțiuni elementare matematice și grafice pentru a înțelege mai ușor anumite fenomene economice. Am preferat să înlocuim anumite grafice „seci” și dificil de înțeles de către studenți cu explicații suplimentare pornind de la exemple din viața de zi cu zi. Cu toate acestea, nu am eliminat în totalitate reprezentările grafice, deoarece, cel puțin în cazul analizei piețelor, acestea contribuie la înțelegerea rapidă a efectelor. Veți fi surprinși să realizați că un simplu grafic de echilibru al pieței imobiliare, în funcție de cererea și de oferta de pe piața respectivă, reflectă nu doar prețul și cantitatea tranzacționate, ci și ofertanții, dar și cumpărătorii acceptați sau respinși de la tranzacții pe respectiva piață.

Obiectivele cursului de Microeconomie vizează atât cunoașterea fundamentală a conceptelor, deciziilor și fenomenelor microeconomice, cât și aplicabilitatea acestora în contextul realității economice, contribuind la înțelegerea de către studenți a:

- ✓ vocabularului de bază și a terminologiei microeconomice;
- ✓ modului în care indivizii și firmele iau cele mai bune decizii în condițiile rarității resurselor;
- ✓ factorilor care influențează cererea și oferta pe anumite piețe;
- ✓ a deciziilor optime ale producătorilor în funcție de tipul de elasticitate a cererii;
- ✓ prețului, ca mecanism de influențare a deciziilor de alocare a resurselor pentru a produce bunuri și servicii;
- ✓ efectelor pe care le au măsurile guvernamentale asupra alocării resurselor din economie;

- ✓ tipurilor de piețe care există în economia reală și a comportamentului firmelor care acționează pe respectivele piețe;
- ✓ mecanismelor de funcționare ale pieței, astfel încât să devină capabili să realizeze previziuni privind modificarea prețului și a cantității tranzacționate pe o anumită piață utilizând modelul cerere-ofertă;
- ✓ textelor economice, în vederea dezvoltării capacității de analiză critică a acestora și a formulării de opinii argumentate privind realitatea economică;
- ✓ modului economic de gândire, astfel încât să utilizați raționamente economice în deciziile dumneavoastră personale pe care le luați în fiecare zi.